

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-20 30 00
www.hkr.se

EXAMENSARBETE

Våren 2012

Lärarytbildningen

Går olika undervisningsstilar att kombinera?

En studie som behandlar pedagogers
syn på lärande och undervisningsstilar.

Författare

Johanna Andersson
Johanna Ericsson

Handledare

Kenny Schylander

Examinator

Pernilla Granklint Enochsson

www.hkr.se

Går undervisningsstilar att kombinera?

En studie som behandlar pedagogers syn på lärande och undervisningsstilar

Abstract

Syftet med vår uppsats är att ta reda på hur pedagoger ser på lärande samt hur de ser på att kombinera olika undervisningsstilar samt om de kan främja elevers lärande. I litteraturgenomgången har vi använt oss av litteratur, forskning och filosofers tankar kring hur det går att nå ut till elever på olika sätt. För att få en djupare insikt i hur forskare tänker kring hur pedagoger kan nå ut till elever, har vi valt att utgå från följande rubriker: lärande, lärarens roll, det traditionella klassrummet, undervisning, lust att lära, lekfullt lärande samt utveckling av lärande och tänkande.

I vår uppsatsstudie valde vi att utgå från kvalitativ metod genom intervjuer, anteckningar och deltagande observationer med fyra olika pedagoger. Utifrån vår studie kom vi fram till att det går att kombinera olika tankar som pedagoger har när det gäller att nå ut till elever och det är en fördel då lärande nås på ett varierat sätt. I analysen utgick vi från respondenternas svar och det vi iakttog under observationerna samt bearbetade dessa. Vårt huvudresultat är att det går att kombinera olika undervisningsstilar samt att dessa bör kombineras efter vilket lärande som står i fokus. Vi har även insett att lärande sker i situationer som vuxna inte bör kontrollera såsom lek, men även att pedagoger bör se till att lärande i klassrummet engagerar elever, för det är då de lär sig.

Ämnesord: Undervisningsstilar, lärande, intervju, deltagande observation.

INNEHÅLL	Sida
1. INLEDNING	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Syfte	6
1.3 Studiens avgränsningar	6
1.4 Begreppsdefinition	6
1.4.1 Katederundervisning	7
1.4.2 Lekfullt lärande	7
1.4.3 Behaviorism	7
1.4.4 Sociokulturellt	7
1.4.5 Lärande	7
1.4.6 Undervisningsstil	8
1.4.7 Undervisning	8
1.4.8 Artefakter	8
1.4.9 Kommunikation	8
1.5 Disposition	8
2. LITTERATURGENOMGÅNG	9
2.1 Lärarens roll	9
2.2 Lärande	10
2.3 Undervisning	12
2.4 Det traditionella klassrummet	13
2.5 Lust att lära	13
2.6 Lekfullt lärande	13
2.7 Utveckling av lärande och tänkande	14
3. PROBLEMFÖRMULERING	17
3.1 Problemprecisering	17
3.2 Frågeställningar	17
4. METOD	18
4.1 Val av metod	18
4.2 Urval	19
4.2.1 Intervju	19
4.2.2 Observation	19
4.3 Etiska överväganden	19
4.4 Genomförande	20
4.4.1 Val av lokal	20
4.5 Bearbetning av material	20
5. RESULTAT	22
5.1 Pedagog 1	22
5.1.1 Undervisning	22
5.1.2 Lärande	22
5.1.3 Undervisningsstilar	23
5.1.4 Observation	23
5.1.5 Analys	24

5.2 Pedagog 2	24
5.2.1 Undervisning	24
5.2.2 Lärande	25
5.2.3 Undervisningsstilar	25
5.2.4 Observation	25
5.2.5 Analys	26
5.3 Pedagog 3	27
5.3.1 Undervisning	27
5.3.2 Lärande	27
5.3.3 Undervisningsstilar	28
5.3.4 Observation	28
5.3.5 Analys	29
5.4 Pedagog 4	29
5.4.1 Undervisning	29
5.4.2 Lärande	30
5.4.3 Undervisningsstilar	30
5.4.4 Observation	30
5.4.5 Analys	31
5.5 Sammanställning av resultatet	32
5.5.1 Sammanställning av intervjuerna	32
5.5.2 Sammanställning av analyserna	34
6. DISKUSSION	35
6.1 Resultatdiskussion	35
6.2 Metoddiskussion	38
6.3 Vidare forskning	38
7. SAMMANFATTNING	39
8. REFERENSER	40

BILAGA 1

BILAGA 2

INNEHÅLL

1 INLEDNING

Vi är två studenter som går inriktningen Barns lärande, lärarens roll. Hela vår utbildning har utgått ifrån vilken roll läraren har vid barns lärande och hur läraren kan nå ut till alla elever. Den röda tråden har varit lärarens tankar om hur lärandet ska nå alla elever och hur olika undervisningsstilar kan användas. Detta har varit en aktiv fråga under vår utbildning som nu har resulterat i detta arbete. Vi ställer frågan om det går att kombinera olika undervisningsstilar som kan antas stå i visst motsatsförhållande såsom katederundervisning och lekfullt lärande samt hur ställer sig pedagoger till detta? Vi vill också fördjupa oss i vad katederundervisning och lekfullt lärande egentligen är i praktiken.

1.1 Bakgrund

I Dagens Nyheter den 13 mars 2011 fanns en artikel av utbildningsminister Jan Björklund (Fp). I denna artikel läser vi inledningsvis att den katederundervisning som avskaffades i slutet på 60-talet nu borde återinföras. Längre ner i artikeln hävdar Björklund att katederundervisning idag inte är som den var när den avskaffades på 60-talet. I dag finns pedagogen där för att vägleda, argumentera med elever, hjälpa dem att förstå och föra en aktiv dialog. Samtidigt är det enligt Björklund inte bra att elever själva ska ta ansvar för och se till sin egen utveckling. Enligt *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet* (2011, s. 8) kan inte undervisning utformas likadant för alla individer utan hänsyn ska tas till varje individs förutsättningar och behov. *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet* (2011, s. 10) nämner också att skolan ska främja elevens harmoniska utveckling. Detta sker genom att undervisningen är varierad och gör att elever har möjlighet att få uppleva olika uttryck för kunskaper. Här ges exempel som; drama, rytmik, skapande i bild och text och mycket mer. Dessutom ska elever ges möjlighet att utveckla sitt eget kreativa skapande.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (2011, s. 9) belyser att lekfullt lärande i de yngre åldrarna är betydelsefullt för hur elever kommer att ta till sig kunskaper. Det är även väsentligt att elever får utrymme för skapande arbete och lek under skoldagen och att detta finns som en aktiv del i lärande.

I dagens samhälle och särskilt för pedagogen finns det en svårighet i *hur* vi ska lära ut och hur vi ska uppnå *En skola för alla*. Hur når pedagoger ut till alla samt hur kan de sammanfoga styrdokument, teorier, lagar och undervisning så att alla elever nås?

Utbildningsminister Björklund talar om en modern katederundervisning, som innebär att pedagogen ska vara aktiv, vägledande och stöttande. Här ser vi en likhet med den nya läroplanen där vi kan utläsa en inriktning mot en mer elevfokuserande bild. Hur kan då pedagoger få undervisningen som Björklund talar om att fungera i praktiken utifrån läroplan och styrdokument?

1.2 Syfte

Huvudsyftet med denna uppsats är att ta reda på om pedagoger anser att olika undervisningsstilar kan kombineras och främja elevers lärande. Vi vill också ta reda på hur pedagoger ser på undervisningsstilar och hur de tänker kring användandet av dem. I och med att vi har valt att göra en undersökning om undervisningsstilar behöver vi få fler insikter kring lärande och undervisning. Detta krävs för att kunna förstå pedagogernas val av undervisningsstil och hur de tänker kring att kombinera olika undervisningsstilar.

1.3 Studiens avgränsningar

Vi har valt att avgränsa studien till att undersöka hur pedagoger ser på olika undervisningsstilar samt om de går att kombinera. Vi kommer endast att göra intervjuer och observationer i klasser från årskurs ett till tre. Anledningen till att vi har valt att göra den empiriska undersökningen i årskurs ett till tre är att vi under de verksamhetsförlagda utbildningarna har fått mest insikt i hur teorier används i dessa årskurser.

1.4 Begreppsdefinition

Vi har valt att definiera begreppen katederundervisning, lekfullt lärande, behaviorismen, sociokulturell, lärande, undervisningsstil, undervisning, artefakter samt kommunikation, eftersom detta är begrepp som är väsentliga för vår uppsats. Vi har valt att skriva vår definition på dessa, men kommer även i litteraturgenomgången ta upp hur forskare och filosofer ställer sig till begreppen.

1.4.1 Katederundervisning

Enligt Nationalencyklopedin (2011) är katederundervisning något som styrs av pedagogen och som sker genom föreläsningar, förevisningar och förhör med klassen kollektivt. Det är också den så kallade traditionella undervisningsformen.

Vår definition på katederundervisning är undervisning som sker på pedagogens villkor men att elever har utrymme i lektionen, då de kan diskutera och reflektera kring frågor eller ämne som pedagogen bestämt.

1.4.2 Lekfullt lärande

Lekfullt lärande är för oss en undervisningsstil där pedagogen är en handledare som låter lektionerna ha sitt utgångsläge hos elever. Pedagogen tar tillvara elevers intresse och använder dessa för att göra lektioner som baseras på elevers kunskaper och intresse. Elever är den drivande motorn under lektionerna, dock kan det som de gör på lektionerna grunda sig på något som pedagogen har uppmärksammat hos elever utanför klassrummet.

1.4.3 Behaviorism

Vår definition på behaviorismen är att du som pedagog fyller elever med din kunskap, elever är tomma ark. Pedagogen besitter all kunskap och det är viktigt som elev att kunna rätt fakta vid rätt tidpunkt. När elever gör rätt blir de belönade av pedagogen, belöningen kan se ut på olika sätt. Belöningen finns för att pedagogen vill främja det goda beteendet hos varje elev.

1.4.4 Sociokulturellt

Vår definition på det sociokulturella tänkandet är när elever har en delaktig roll i undervisningen samt att det är hög elevaktivitet. Det finns också ett stort utrymme för samtal, grupparbete, diskussioner, undersökningar och reflektioner. Pedagogen fungerar som en startmotor och finns där som stöd och handledare under lärandets gång.

1.4.5 Lärande

Lärande för oss är något som kan ske både i klassrummet och utanför klassrummet, men i denna uppsats har vi valt att fokusera på lärandet som sker i klassrummet. Vår definition på lärande är det som sker hos elever när de tar till sig en ny kunskap.

1.4.6 Undervisningsstil

Vår definition på undervisningsstil är hur pedagoger tänker och agerar kring att nå ut till alla elever.

1.4.7 Undervisning

Undervisning är för oss det som sker för att eleverna ska nå ny kunskap. Undervisningen har pedagogen utformat utifrån hur hon tänker sig att hon ska nå ut till alla elever.

1.4.8 Artefakter

Enligt Nationalencyklopedin (2011) är artefakter något som är gjort av människan, det är saker, produkter eller andra hjälpmedel. Inom skolan är artefakter hjälpmedel som kan användas för att hjälpa elever att nå kunskap. Det kan vara datorer, laborativt material, projektor, penna och papper med mera.

1.4.9 Kommunikation

Kommunikation är en dialog som sker mellan två individer, den kan ske i muntlig eller skriftlig form.

1.5 Disposition

Uppsatsen fortsätter i kapitel två med en litteraturgenomgång där vi tar upp relevant litteratur. Vi kommer att ta upp hur pedagogens roll var förr, hur den ser ut idag och vad olika pedagogiska filosofers, som exempelvis Vygotskij och Platon, teorier om lärande säger.

I kapitel tre tar vi upp vår problemformulering. Vi beskriver varför vi valt just detta ämne, men vi går även in lite mer noggrant på vad det är vi undersöker samt våra frågeställningar.

Metoden behandlas i kapitel fyra där vi svarar på frågor såsom varför vi valde den metod vi gjorde, var vi gjorde våra intervjuer och observationer samt vilka som ingick i vår undersökningsgrupp. Vi kommer ta upp bearbetning av vårt empiriska material.

Kapitel fem tar vi upp resultatet av vår undersökning och vidare in i nästa kapitel kommer det att handla om diskussionen mellan resultatet av vår undersökning och litteratur.

I kapitel sju tar vi upp vidare forskning och avslutningsvis kommer det en sammanfattning av arbetet samt referenser och bilagor.

2 LITTERATURGENOMGÅNG

I det här kapitlet tar vi upp relevant litteratur som behandlar området vi har fördjupat oss i samt gjort en egen studie i. Litteraturen ger en djupare förståelse kring de olika delarna som är relevanta i vår studie samt hur de har utvecklats. Vi behandlar ämnet i ett historiskt och nutida perspektiv.

2.1 Lärarens roll

I alla lärandesituationer är det pedagogen som har det yttersta ansvaret för helheten av lektionen och innehållet, även när det kommer till vad varje elev lär sig och hur eleven utvecklas. Fastän det är pedagogen som har det yttersta ansvaret sker också inläring mellan elever, mellan elev och pedagog och mellan pedagog och elev. Vid första inblicken i en ny uppgift kan eleven behöva stöd av en mer erfaren handledare för att vid nästa tillfälle klara av uppgiften på egen hand. Lindqvist (1999, s. 248) tolkar det som att Vygotskij menar att det är eleven som ska vara aktiv och pedagogens uppgift är att arrangera den sociala miljön. Detta stödjer även Egidius (2009, s. 83) som ser i Vygotskijs teori att en pedagog är handledare, vars roll är att se elevens lärande och att pedagogen ska kunna urskilja vilken utvecklingsfas eleven befinner sig i. Pedagogens roll är dessutom att med rätt val av uppgifter kunna guida elever in i nästa utvecklingszon, som individer eller som grupp. Däremot enligt Egidius (2009, s. 163-164) ska pedagogen inom objektivismen uppnå det ultimata sättet att förklara, beskriva och förevisa, medan elevens uppgift är att tillämpa det pedagogen säger och göra exakt så. Elever ska ta till sig kunskap på ett sådant sätt att de kan den utantill och inte säger fel. Objektivismens grundare var Ayn Rand (1990, s. 65) och objektivismen innebär att personer är objektiva och inte har några förutfattade åsikter inför saker som de ska göra. Hon anser även att lärandet sker genom automatik. Du måste först kunna förstå de grundläggande kunskaperna sedan kommer dessa att utövas per automatik och gör så att du kan ta dig an mer komplexa uppgifter.

Linder och Breinhild Mortensen (2008, s. 67) menar att pedagogens uppgift förr var att se till att elever lärde sig något medan det idag är av betydelse att fånga upp både trivsel och kunskap. Klimatet i klassrummet har betydelse för vad elever lär sig. Egidius (2009, s. 26) menar att Pestalozzi ansåg att pedagogens uppgift var att ge elever artefakter, vilket är hjälpmedel, och vägleda dem till att i framtiden kunna ta ansvar för sitt eget lärande. Detta är aktuellt även idag, då en pedagog är handledare som ska visa på modeller, strukturer och system där elever kan se sitt eget lärande och ta ansvar för det.

Carlgren och Marton (2004, s. 69) menar att skolan består av två sidor, dels ska elever få en tillhörighet i den sociala gemenskapen, dels ska elever få kunskap. Eleverna ska förutom detta kunna integrera dessa två delar. Dock anser Carlgren (2011, s. 123-124) att de två delarna av skolan, som den är idag, motverkar varandra. De didaktiska och de sociala aspekterna går åt olika håll. Genom att pedagoger hellre ser till att uppgifter blir gjorda än att de till innehåll utförs på det sätt som det var tänkt från början, blir den sociala aspekten mer framträdande än den didaktiska.

Egidius (2009, s. 84) anser att Vygotskijs pedagogik stämmer med hur vi ser på skolan idag, nämligen att det sker ett socialt samspel men att individen styr själva lärandet. En pedagog ger ut uppgifter medan elever utför dem med nästan ingen hjälp från de vuxna. Illeris (2007, s. 9-10) framhäver att historiskt sett var materiella ting, det vill säga böcker, bibel, psalmbok med mera, en viktig aspekt när det gällde hur man lärde sig språket. Det är det även idag.

Honey och Mumford (2006, s. 12-14) talar om fyra lärstilar. En av dessa är den aktiva som innebär att pedagogen ger sig in i nya aktiviteter utan några förutfattade meningar samt att den löser problem genom att samtala med andra, för att därefter leta efter nya projekt som kan utföras. Det finns dessutom den reflekterande pedagogen som tänker igenom alla möjligheter innan den genomför något samt vilka konsekvenser som kan uppstå och att det den genomför har en del i en större helhet. Den teoretiska lärstilen innebär att de vill lösa problem och ha allting i fyrkantiga lådor där teorin stämmer överens med verkligheten och att det de gör är genomtänkt utifrån alla möjliga aspekter. Den pragmatiska lärstilen är att testa saker, teorier och se om de fungerar i praktiken, men även att problem är något som ska övervinnas och inte är ett hinder. Den pedagog som är pragmatisk har ofta många tankar och idéer om vad de vill göra och hur de vill genomföra nya saker.

2.2 Lärande

Kroksmark (2003, s. 39) anser att den grekiska muntliga traditionen, som enligt Platon var en form av repetition och minnesinläring, lever kvar idag, genom att människor har rytm och poetiska formuleringar till orden. Han menar att det skolan fokuserar på idag är kunskap och detta var det centrala i Platons teori när det gällde lärande och inläring. Egidius (2009, s. 28) menar att enligt Fröbel skulle elever själv lära sig saker och ta ansvar för sitt lärande och lära sig av varandra i samtal och dialog. Härigenom blir lek en naturlig del då elever samtalar med varandra och får gemenskap.

Runesson (2011, s. 68) hävdar att lärande är något som inte går att ta på och inte heller går att placera inom endast en teori. Hon menar även att när utvecklande av lärande sker är det genom att erfara olika saker. Här behövs det då vägledning och variation för att eleven ska kunna utveckla sitt lärande.

Stensmo (2007, s. 162) tolkar Piagets tankar kring lärande på så sätt att det är en kreativ, aktiv och fortlöpande process, där det är barn som är i centrum inte pedagog eller läromedel. Illeris (2007, s. 2-3) menar att det inte finns en tydlig definition på vad lärande är. Han menar att det finns fyra punkter som definierar lärande. Den första sker på det individuella planet och det personen lär sig ersätter den tidigare kunskapen. Det andra sättet att se på lärande är när den som lär sig ser tillbaka på det den har lärt sig, det som sker då är det som blir ett meningsfullt lärande. Det tredje är att i samspel utvecklas lärande hos individer. Samspelet sker utifrån interaktion med personer, material och samhälle. Det fjärde sättet vill belysa att det inte är ovanligt att lärande och undervisning förväxlas, men att detta bör undvikas. Samtidigt anser Illeris att de fyra definitionerna inte är tydliga nog utan har gjort en egen, nämligen att det är processer som sker i levande organismer som permanent ändrar förutsättningarna för lärandet. Dessa beror inte endast på biologisk mognad eller ålder (a.a.).

Enligt Carlgren (2011, s. 127) ser Piaget att människan får kunskap genom att den upplever den både mentalt och fysiskt. Det är du själv som individ som skapar din egen kunskap och inte någon annan som konstruerar den åt dig. Illeris (2007, s. 19) menar däremot att lärande inte är något som kan ske individuellt utan något som sker i samspel och sociala sammanhang. Dock anser även han att lärande består både av en individuell och en social sida. Detta resulterar i att dessa två sidor bör integreras, för ingen av dem kan själv ge en rättvis bild av lärande. Jensen (2011, s. 21) håller med om att lärande sker i sociala sammanhang samt att det inte kan ske i ett vakuum utan det behöver någon form av interaktion för att det ska kunna ske ett lärande. Carlgren (2011, s. 128) tolkar Vygotskijs tankar kring det sociala och det individuella på så sätt att det bör ske på ett socialt plan innan det kan ske på en individuell nivå. Detta instämmer Gjems (2011, s. 28) i och menar att Vygotskijs teori kring lärande är, att det inte kan ske enbart på en individuell nivå utan människan lär sig nya saker hela tiden då hon samtalar med andra människor och får en insikt i hur de tänker kring olika frågor. Därför är lärande något som sker naturligt i samspel och social interaktion med andra. Stensmo (2007, s. 198) reflekterar kring Vygotskijs kulturhistoriska skola där lärande är något som utförs i interaktion, samspel och dialog. Lärande är inte något som endast tar uttryck i den enskilda elevens huvud. Carlgren och Marton (2004, s. 121) tar upp om det verkligen går att säga att det är en fördel att samarbeta

med andra i alla lägen. Samarbete är oftast bra, men detta bör ske i olika konstellationer och de som ingår i gruppen bör ha olika sorters kunnande.

Illeris (2007, s. 31) tolkar John B. Watsons försök genom att dra slutsatsen att känslor spelar en viktig roll när det kommer till hur du lär dig samt vilka saker du lär dig. Illeris tolkar på liknande sätt Thorndike och hans studier, som belyser att om något utförs rätt ger detta positiva känslor och då blir lärandesituationen mer stimulerande. Ju oftare som en person klarar av att utföra något, desto starkare blir lärandebehovet hos personen (a.a.). Jelks (Kullberg, 2004, s.23) instämmer med Illeris att om elever visar att lektioner är roliga med leende, skratt och positiva ord har det betydelse för hur elevers lärande utvecklas samt vad de lär sig.

Illeris (2007, s. 97) menar att när det kommer till lärande är miljön viktig och spelar en roll för lärandet som sker. Linder och Breinhild Mortensen (2008, s. 67) hävdar att för att det ska ske ett bra lärande är det viktigt att eleven trivs.

2.3 Undervisning

Isberg (1996, s. 27) menar att undervisning behöver två individer för att fungera, en som lär ut och en som lär in. Ellmin (2011, s. 79-80) anser att det är pedagogen som ser till att undervisningen har en tydlig struktur och ett innehåll, medan det är eleven som har det övervägande ansvaret för sitt lärande. Även om pedagogen och eleven har varsin uppgift så krävs det att det sker en kommunikation mellan dem båda för att undervisningen och lärandet ska fungera. Kommunikation är det som gör att undervisningen fungerar. Svensson (2009, s. 18-19) anser att förr var uppfostran och undervisning i nära relation till varandra, men numera har de gått ifrån varandra. Svensson ändrar sedan åsikt och menar att undervisning i dagens samhälle handlar om något som ska presenteras och beskriva hur det ska eller bör vara i samhället. Genom detta kommer uppfostran in i skolan. Carlgren (2011, s. 134) menar att det första pedagogen ska tänka på vid planering är *vad* eleverna ska kunna. Därefter bör pedagogen kontrollera vad eleverna redan kan för att därefter börja med undervisning. Däremot ser Stensmo (2007, s. 161) i Piagets teori när det kommer till undervisning att pedagogen fokuserar mer på *hur* det ska läras än *vad*. Piaget menar också att de kommande generationerna bör besitta gamla såväl som nya kunskaper då de lever i ett samhälle som hela tiden utvecklas.

Carlgren och Marton (2004, s. 139) anser, att när det kommer till undervisning, finns det ingen bestämd teori kring hur undervisning ska utformas utan varje tillfälle är specifikt. Ellmin (2011, s.56) menar att alla pedagoger undervisar på olika sätt och hur undervisningen

går till påverkar pedagog och elev. Vilket sätt pedagogen väljer att undervisa på beror på hur den ser på kunskap och lärande. I en artikel som Nikolajsen (2005, s. 7) publicerat anser eleverna som forskaren intervjuat att den bästa undervisningen är när det är variation och inte samma lärandesätt hela tiden.

2.4 Det traditionella klassrummet

Enligt Carlgren och Marton (2004, s. 74) domineras det traditionella klassrummet av att det är pedagogen som planerar, utför och driver undervisningen. Det finns teorier som visar att genom en sådan undervisning kan inläring till viss del bli problematisk. Trots detta blir det högre aktivitet bland elever vid en mer traditionell lärarsituation än med individuellt arbete (a.a, s. 75). Carlgren (2011, s. 123) menar att i det traditionella klassrummet är det pedagogen som ställer frågor till elever och där gäller det att de ger rätt svar. Pedagogen har genomgångar, repetitioner och så vidare. Därefter utvärderar läraren om eleven besitter rätt kunskaper. Medan Egidius (2009, s.86) ser på katederundervisning förr, som att det var där pedagogen såg till att elever kom att passa in de samhällsklasser där de skulle verka under resten av sitt liv.

Egidius (2009, s.67) menar att Deweys ord *learning by doing* inte passade in i den traditionella skolan, då de teoretiska ämnena sattes i det främsta rummet och de praktiska fick ta det utrymme som blev över. Dewey kunde inte förstå detta eftersom han ansåg att genom praktik blir teori begriplig och tvärtom.

2.5 Lust att lära

Kullberg (2004, s. 28) menar att eget ansvar och lärlösa lektioner inte ger något utrymme för lust att lära. När du håller på att utveckla din lust att lära är du i behov av stöd och att någon finns där för att hjälpa dig framåt samt reflektera tillsammans med dig. Bråten (1998, s. 27) menar att enligt Vygotskij får den person med störst kunskap inom ämnet en vägledande och stöttande roll medan den andre blir den som handleds. Enligt studien som Hugo (2007, s. 148) har utfört, där tre pedagoger har varit med, ser pedagogerna att eleverna lär sig på bästa sätt när det kommer till undervisning som sker i lustfyllda situationer och att viljan till att lära sig bör finnas inom eleven själv.

2.6 Lekfullt lärande

Dale (1998, s. 42) menar att lek och undervisning är något som går att ställa jämte varandra. Nämligen att lek och undervisning kan lösa den situationsbundna handlingen, visa den sociala

sidan i samhället och hur eleven själv betar sig och hur den använder kreativitet. Detta påvisar även Gjems (2011, s. 59) som anser att vi bygger vår kunskap när vi fantiserar, hittar på, skämtar och pratar med vänner. Samtal som inte är strikta är viktiga dels för den sociala gemenskapen och dels för hur vi tolkar kulturen vi befinner oss i. Kullberg (2004, s. 59) menar att i lek tar barn till sig det sociala som finns runt omkring dem, utvecklar förståelse kring det och ser samband mellan olika saker. Detta sker utifrån barns egna och tidigare erfarenheter. Dale (1998, s. 42) menar att Vygotskij ser lek och undervisning som en del i den närmaste utvecklingszonen och att de båda fyller en funktion där. Vygotskij anser att lek fungerar som en viktig del i inläring då eleven kan visa på fantasi och visa att den kan tolka världen. Elever lär i lek där de både kan delta och vara passiva, här lär sig elever att ta ansvar.

Pramling Samuelsson (Jensen, 2011, s. 46) instämmer i att barn utvecklar sitt lärande i lek genom att fantisera, pröva och undersöka. Lek och lärande ska vara en fungerande helhet där barn ska ha möjlighet att kunna växla mellan verklighet och fantasi. Strandberg (2010, s. 67) är av samma mening, barn tar plats i lek genom att experimentera, utveckla regler, roller och se på verkligheten med andra ögon och även att de i lek prövar sig fram till en lösning de inte känner till. Barn är inte enbart aktiva utan de är leken. Stensmo (2007, s. 194) tyder Vygotskijs tankar kring att i lek kan barn särskilja på nuet och träda in i framtiden. Strandberg (2010, s. 165-166) vill vidare visa på att med hjälp av lek och dess fantasivärld skapar barn regler, utifrån dessa regler utvecklar barn sin förmåga till självkontroll och självbestämmande, vilket leder till att barn utvecklar sin frihet och vilja. Strandberg (2010, s. 159) menar att lek är allvar för barn och gör det allvarliga lustfyllt. Det är inte som vuxna ser på lek, nämligen som något fritt och lustfyllt som sker just nu innan barnen blir stora.

Stensmo (2007, s. 59) analyserar Fröbels och Rousseaus teori om att *i leken uttrycker barnet sitt inre*, barnet är som en konstnär. Det som gestaltas i tavlan eller på scen är det som rör sig i barnets tankar och detta uttrycker de i leken. Persson (2006, s. 2) menar att det språk som barn använder sig av i lek utvecklar deras samspel. Detta resulterar i att elevers lärande blir mer pådrivande på grund av att de har utvecklat sitt samspel med andra personer.

2.7 Utveckling av lärande och tänkande

Csikszentmihályi (1999, s. 25) menar att leva är det samma som att erfara och erfar gör människan när hon tänker och gör saker. Det människan upplever och erfar är begränsat av tid, alltså är tid den viktigaste resurs hon har. Det viktigaste beslut varje människa tar är därför vad hon vill göra av den tid hon har samt hur hon vill tillbringa den. Trots detta bestämmer människan inte själv över sin tid och vad hon gör med den. Enligt

Csikszentmihályi (2004, s. 60) är *flow* då personer går upp i sin uppgift till den grad att de absorberas helt av den, det är ingen skillnad på tanke och det de gör. Det finns åtta steg som visar på att det personer upplever är en *flowupplevelse* (a.a., s. 63-81); det första är att de mål personen sätter upp för sig själv blir tydliga, nästa är att de behöver veta att det de gör ger ett resultat och här är det väsentligt med feedback från omgivningen. Det tredje är att det personen gör är möjligt att genomföra. Det ska vara en utmaning men en genomförbar utmaning. Vid det fjärde steget, när de tidigare är uppfyllda, går personen upp i projektet till den grad att den handlar spontant i det den gör. I det femte steget är det som sker just nu viktigt, det som har hänt eller det som kommer att hända existerar inte för personen. När det gäller det sjätte steget går personen upp i uppgiften och blir ett med den. Det sjunde steget innebär att personen upplever tid på ett helt annat sätt, antingen att den går fort eller för långsamt. Åttonde och sista steget är att personen glömmer bort sig själv på ett sätt att den som individ inte längre är viktig utan det är det den gör som är viktigt. Csikszentmihályi (a.a., s. 81) anser att för att uppnå en *flowupplevelse* är det inte nödvändigt att personen upplever alla steg utan vart och ett är en del av *flowupplevelsen*.

Enligt Linder och Breinhild Mortensen (2008, s. 100-102) är *flow* då personen känner sig inspirerad och har positiv energi när den löser en uppgift. Flow ger personer utlopp för sina kreativa sidor och ger möjligheten att bryta invanda mönster som ger negativ energi. Detta är även något som ger plats för balans mellan det planerade och det spontana, det rutinmässiga och det oförutsägbara. Flow stärker oss själva som personer och höjer nivån i det vi lär oss genom att det ger oss positiv energi. Kullberg (2004, s. 182) menar att fantasi och kreativitet tillåter elever och även vuxna att bortse från struktur och inte känna sig hindrade av den, utan istället fokusera på att utveckla sitt tänkande.

Linder och Breinhild Mortensen (2008, s. 107-111) anser att flow som vi kan finna bland annat i musik, drama, bild och rörelse stärker lärande hos elever. I flow tar personen emot information både kroppsligt och mentalt. För att den pedagogiska lärandemiljön ska bli mer flowinriktad och göra elever mer engagerade gäller det att pedagogen observerar när elever är engagerade, för att utifrån detta göra förändringar och ge engagemanget utrymme och därigenom skapa engagerat lärande.

Frågor som ställs utifrån att pedagogen vill veta om eleven kan svara rätt är något som hämmar elevens eget tänkande och utveckling. Om pedagogen däremot ställer frågor som visar att det är öppet för tolkningar och egna åsikter, hämtar elever från sina egna erfarenheter och tillämpar dem i vald situation. Därefter är det även viktigt att elever får tid till att reflektera och pröva sin teori i olika situationer och om möjligt anpassa den. Här menar

Strandberg (2010, s.163) att om barn får öva sig på att se olika lösningar i lek och låta föremål ha olika betydelser ger detta en möjlighet för dem att utveckla sitt tänkande. Detta kan underlätta när de ska arbeta med abstrakta ämnen i skolan som exempelvis matematik.

3 PROBLEMFÖRMULERING

Våra tidigare verksamhetsförlagda utbildningar har gett oss insikt i att en del pedagoger ser teorier som något självklart i undervisningen medan andra inte reflekterar aktivt kring att teorier ska vara med. Vi har tidigare under vår utbildning observerat pedagoger som använder sig av undervisningsstilar som katederundervisning och det lekfulla lärandet. Trots att dessa två olika undervisningsstilar verkar oförenliga, finns det pedagoger som blandar det behavioristiska och det sociokulturella tänkandet i sin undervisning.

Är undervisningsstilen hos pedagogerna aktiva val och har en bakomliggande orsak eller är det slumpen som avgör vilken undervisningsstil de arbetar utifrån? Går det att integrera olika undervisningsstilar som exempelvis katederundervisning och det lekfulla lärandet eller är det en segregation som bör behållas?

3.1 Problemprecisering

Alla elever behöver olika förutsättningar i undervisningen och här har vi valt att lägga fokus på hur pedagoger ser på undervisningsstilar som exempelvis lekfullt lärande och katederundervisning samt hur de ställer sig till lärandet i undervisningen. Vi ställer även frågan om de ser en möjlighet till att olika undervisningsstilar går att kombinera.

3.2 Frågeställningar

Utifrån problemformulering och problemprecisering ställer vi följande frågor:

- Hur kan lärande nås?
- Hur ser pedagoger på lärande i klassrummet?
- Är det möjligt att kombinera olika undervisningsstilar?

4 METOD

Vi kommer i detta kapitel att belysa hur vi gick tillväga vid val av metod och respondenter samt genomförande av undersökningen och bearbetning av materialet. Vi tar upp etiska överväganden som är väsentliga då en empirisk undersökning genomförs. Vi har valt att rubricera på följande sätt inom metoddelen för att vi vill uppnå en tydlighet som gör det möjligt för andra att se hur vår studie har genomförts.

4.1 Val av metod

Vi har valt att använda oss av intervjuer och observationer, dels för att kunna ställa dessa mot varandra och se om det pedagogerna gör även är det de säger, dels för att en enkätundersökning inte hade kunnat ge ett samband och helhet kring hur pedagogen gör. Det hade inte heller kunnat bli beskrivande svar. Eliasson (2010, s. 27-28) anser att i en kvalitativ metod kommer du som forskare åt sambandet i lektionen och ser helheten. Kvalitativa metoder är användbara inom områden där kvantitativa metoder inte räcker till. Åsberg (2011, s.275) anser att metoder varken kan vara kvalitativa eller kvantitativa däremot kan data vara kvalitativt eller kvantitativt.

Vi valde att observera varje pedagog. Eliasson (2010, s. 23) menar att i en observation befinner sig den som observerar utanför och iakttar och dokumenterar vad som sker. Att vi valde att göra just intervjuer beror på det som Denscombe (2009, s. 232) hävdar att om undersökningen tar upp frågor som rör människors tankar, uppfattningar och erfarenheter är det en fördel att använda sig av intervjuer. Vi ser att vår fråga är problematisk då vi ställer frågan om vad pedagogen anser och tycker och därför valde vi intervjuer. Denscombe (2009, s. 29) menar även att om en intervju sker ansikte mot ansikte kan den som intervjuar vara säkrare på att den får sann information och fylligare svar på frågorna.

I och med att du träffar den du gör intervjun med blir det mindre bortfall och feltolkade frågor än vid exempelvis enkätundersökningar. Denscombe (2009, s. 234-235) tar upp semistrukturerade intervjuer som vi har valt att använda oss av. Semistrukturerade intervjuer innebär att intervjuaren har ett formulär med frågor som den utgår från samt att den intervjuade har möjligheten att tala fritt kring frågorna.

Att vi valde att kombinera observation och intervju som vi gjorde med respektive pedagog beror på att svaren som de ger i intervjun därefter kan stämmas av mot observationen för att finna likheter och skillnader, för att se om de gör som de säger.

4.2 Urval

Vi valde de här pedagogerna på grund av att de befinner sig i norra och mellersta Skåne, på grund av bekvämlighet och transportmöjligheter. Vi valde pedagoger som har varit yrkesmässigt aktiva i skolan mer än tio år och på grund av att de har utvecklat ett synsätt på lärande och undervisning. De har hunnit reflektera kring fördelar och nackdelar med olika lärandeteorier och undervisningsstilar. Undersökningsgruppen bestod av fyra pedagoger från fyra olika skolor som undervisar aktivt i årskurs ett till tre. Att det var just dessa pedagoger som deltog i undersökningen berodde på att de ville ställa upp på både observation och intervju. Pedagogerna var även intresserade av ämnet vi skriver om och härigenom blev de mer öppna till att vi skulle observera dem och göra en intervju med dem.

4.2.1 Intervju

Vi valde att använda oss av ljudinspelning vid intervjun och detta menar Denscombe (2009, s. 259) blir en källa som intervjuaren kan återgå till flera gånger under forskningen. En ljudinspelning är en positiv artefakt då det inte blir några störningar i intervjusituationen. Trots detta finns det en nackdel med ljudinspelning och det är att den inte får med kroppsspråk och miner utan endast det talade ordet.

4.2.2 Observation

Vi valde att observera, genom videofilmning där vi var observatörer, varje pedagogs undervisning under två lektioner. Inför observationen hade pedagogerna fått reda på vad vår undersökning gick ut på. Utifrån detta och hur länge observationerna varade planerade de sedan lektionerna. Varje lektion varade i 45 till 60 minuter. Därefter kunde vi ställa observationen mot intervjun med pedagogen och kunde utläsa om de gör som de säger.

Videoinspelningar kan enligt Denscombe (2009, s. 259) vara ett störande moment när dokumentation sker, däremot är den positiv då andra forskare kan se hur människor reagerar och hanterar olika situationer. Med hjälp av denna artefakt får forskaren ett helhetsintryck av observationen.

4.3 Etiska överväganden

Enligt Vetenskapsrådet (2010) finns det fyra punkter som beskriver vad som är viktigt att tänka på vid genomförande av en studie. Dessa har vi använt oss av då vi förklarade för respondenterna vad intervju och observation skulle användas till, vem som skulle ha tillgång till materialet samt hur det kommer att användas.

Informationskravet handlar om att forskarna ska berätta om vilken roll deltagarna har i undersökningen samt vad forskningen handlar om. Forskarna skall även nämna att deltagandet är frivilligt och kan avbrytas när som helst.

Samtyckeskravet innebär att forskaren behöver deltagarnas samtycke. Ifall barn medverkar behövs vårdnadshavarnas samtycke. Deltagarna har rätt att medverka i eget tycke och får själv bestämma hur länge och på vilka villkor detta ska ske. Om undersökningen avbryts får deltagaren inte utsättas för påtryckningar eller annan påverkan.

Konfidentialitetskravet behandlar att deltagarnas identitet är anonym samt att forskarna har tystnadsplikt.

Nyttjandekravet innebär att de uppgifter och material som kommit in under tiden då forskningen genomförs enbart är till för forskningen och därefter förstörs.

4.4 Genomförande

Vi tog kontakt med respondenterna via e-mail, och förklarade vårt syfte och frågade om de ville vara med i vår empiriska undersökning. I detta e-mail fanns förslag på tider då både observationer och intervjuer var möjliga att genomföra. I samma e-mail bifogade vi en blankett (bilaga 1) som skickades ut till elevernas föräldrar, där föräldrarna fick samtycka till att eleverna fick filmas.

När vi skulle genomföra de deltagande observationerna skedde dessa i pedagogens hemklassrum utifrån den tänkta planering som pedagogen hade. Efter observationen genomfördes intervjun i samma rum. Vid intervjun hade vi förberett en intervjuguide (bilaga 2) där respondenterna aktivt kunde se vilken nästa fråga var och därigenom känna sig tryggare i situationen.

4.4.1 Val av lokal

Observationen gjordes i det ordinarie klassrummet där klassen kände sig hemma och trygg i sitt agerande. Det var även där som vi genomförde intervjun. Vi ville få en bild av pedagogen i den miljön han/hon för det mesta befinner sig i samt att han/hon skulle känna sig trygg och bekväm i situationen.

4.5 Bearbetning av material

Vi började med att lyssna på intervjuerna som vi hade gjort och jämförde dem mot våra anteckningar. Därefter gjorde vi en utskrift av intervjuerna då vi lyssnade på dem och antecknade det som framkom i intervjuerna men endast det som var relevant för vår

frågeställning. Vi granskade de deltagande observationerna, inspelade med videokamera, som vi gjort av klassen och pedagogen och antecknade det vi tyckte var väsentligt för vår frågeställning.

Vi bearbetade intervjuerna, de deltagande observationerna genom att se/lyssna på dem och jämföra dem med varandra. Därefter analyserade vi det som framkom när vi ställde intervju mot respektive observation.

5 RESULTAT

Vi har valt att bearbeta resultatet genom att utgå från våra rubriker i intervjuguiden (se bilaga 2). Detta valde vi eftersom vi ville visa på en översikt och ett sammanhang i intervjun. Vi utgår från varje enskild pedagogs intervju och redovisar pedagogens tankar om undervisning, lärande och undervisningsstilar. Vi redovisar sedan iakttagelser vid observationen och i analysen ställer vi intervjusvaren mot observationen. I sammanställningen har vi använt oss av de fyra pedagogernas intervjusvar och ställt dem mot varandra. Under sammanställningen av analysen har vi sammanfattat vad vi kom fram till när vi analyserade de olika pedagogerna.

5.1 Pedagog 1

5.1.1 Undervisning

”Undervisning ser jag på att det inte bara jag i klassen som lärare som ska undervisa utan också att man lär mycket av varandra. ”

Hon anser att undervisning ska vara lustfylld och att eleverna ska ha roligt och veta vad de lär sig. När det gäller utformningen av undervisningen utgår hon från läroplanen där hon går in och tittar på syftesdelen, det centrala innehållet samt målen. Därefter gör hon en lokal pedagogisk planering som hon går igenom med barnen. I planeringen integrerar pedagogen gärna olika ämnen för att få en helhet.

Pedagogen arbetar varierat; där hon använder sig av film, berättande, skrivande, lokala utställningar samt dramatiseringar. Hon anser att en bra undervisning är när alla har roligt i klassrummet, det är varierat samt att flera undervisningsstilar används så att så många elever som möjligt nås. Däremot är en sämre undervisning när det görs samma saker med barnen hela tiden samt att det är pedagogen som står i fokus. Pedagogen anser att det är positivt att använda olika artefakter eftersom det går att nå fler elever med hjälp av dessa.

5.1.2 Lärande

Pedagogen menar att lärande är något som sker tillsammans hela tiden samt att eleverna ska vara delaktiga i planering av lektionen. Lärande och kunskap hänger ihop. Nyfikenhet ger en vilja till att lära sig nya saker, i och med att en person lär sig nya saker får den en kunskap som gör att den blir en ny människa. Hon utvecklar sitt eget lärande genom att få inspiration från andra som verkar inom samma område och av det som är angeläget för den verksamheten just då.

”Men att man tittar runt omkring med barnen kan kanske hjälpa till och ja, nyfikenhet och att vi försöker tillsammans ta reda på. ”

Hon tänker att lärande består av mål som eleverna ska uppfylla och känna till. Eleverna ska sedan utvärdera ifall de uppfyllt dessa. Därefter kommer det nya mål för andra områden. Pedagog anser att en stimulerande lärandemiljö ska innehålla följande saker: god stämning i klassen, lugn och trygghet, social miljö, vilja att jobba, ett inbjudande klassrum.

5.1.3 Undervisningsstilar

Hon anser sig själv vara en person som tycker att det är roligt att berätta med inlevelse och dramatisering samt att hon gärna vill prova olika saker i klassrummet med eleverna. Pedagog anser att det går att nå ut till alla elever genom att de är aktiva och att de vet varför de gör det de gör, eleverna ska känna att de är delaktiga. Genom att främja eleverna i sitt lärande ska eleverna vara delaktiga och undervisningen ska vara varierande.

”Att få med flera stycken och inte bara hålla sig till en.” Det pedagog här menar är att det är viktigt att få med sig flera undervisningsstilar i undervisningen.

5.1.4 Observation

Pedagog går igenom vad de ska göra först på morgonen, har även en repetition av vad H.C. Andersen står för och vem det var. Pedagog ställer en fråga om detta och letar efter rätt svar. Därefter berättar pedagog om H.C. Andersens liv samt återkopplar till sagor som hon har berättat tidigare och eleverna kommer med spontana uttryck. Hon drar egna slutsatser under tiden som hon berättar. Ställer en fråga till en elev, medan det sitter andra som räcker upp handen, och till sist lirkar hon svaret ur eleven. Pedagog går igenom vad eleverna ska göra när de har varit i biblioteket.

Hon går igenom steg för steg hur de ska göra uppgiften. Visar materialet och har bestämt färg på pappret. En elev frågar om det måste vara blått papper. Pedagog svarar: ”Här får du inte välja!” Sedan ska eleverna välja en annan färg på pappret. ”Detta vi gör ska bli framsidan på vår H.C. Andersen bok.” Har rubriken utskrivna så att eleverna kan färglägga och klistra på. Visar hur framsidan ska se ut när eleverna har gjort den. Går igenom nästa sak som eleverna ska göra, sida två. Har kopierat den fula ankungen och svanen på ett papper, berättar att de ska ta ett blått A4 och vika det. Visar var den fula ankungen ska sitta och var svanen ska sitta. Visar även ett färdigt exempel på hur det ska se ut. Därefter ska det klistras på ett A4 papper. Pedagog undrar om eleverna vet varför de klistrar allt på A4 papper. En elev säger, för att det ska vara lika stora sidor.

Innan pedagog och eleverna går ner till biblioteket sjunger de sin sång, *En prinsessa på ärten*.

Pedagogen hade en genomgång framme vid tavlan, där hon berättade och gick igenom uppgifter i ungefär 22 minuter innan det blev någon form av elevaktivitet. När eleverna tar itu med uppgifterna som pedagogen förklarade, hjälper hon dem genom att klippa, mäta, klistra och rita. Eleverna kommer och frågar henne med jämna mellanrum så att det de gör blir rätt.

5.1.5 Analys

Om vi ställer intervjuvaren mot observationen finner vi inte mycket likheter. Pedagogen säger att hon är för elevaktivitet samt att eleverna ska veta vad som är målet för lektionen. På observationen stod pedagogen i 22 minuter framme vid tavlan och berättade om H.C. Andersen. Hon gick inte igenom vad målet var för denna lektion, vilket hon ansåg var viktigt för eleverna att veta liksom att eleverna vet vad de ska göra innan aktiviteten startar.

Pedagogen sa att hon tyckte om att berätta med inlevelse och detta ser vi tydligt under observationen. Dock kan vi inte uttala oss om hon använder sig av flera undervisningsstilar för att nå ut till flera elever.

Kan eleverna utvärdera om de uppfyllt målet? Kan eleverna känna sig trygga när hon riktar hela sin uppmärksamhet mot vissa elever? Detta är frågor som vi ställer oss, då pedagogen tog upp detta i intervjun som viktiga saker.

5.2 Pedagog 2

5.2.1 Undervisning

Pedagogen ser på undervisning som ett sorts lärande där pedagogen förmedlar men inte lär barnen utan det är barnen som lär sig själva. Vid planering av lektioner utgår hon från läroplanen och hon dokumenterar barnens lärande och kunskapskrav i ett datorsystem. Pedagogen varierar undervisningen för att nå så många barn som möjligt samt beroende på vad hon vill ha ut av lektionen. Hon anser att en bra undervisning är när pedagogen har förmåga att förändra före, under tiden och efter ett lektionstillfälle. Att kunna variera och anpassa innehållet till så många barn som möjligt. Däremot ser hon en sämre undervisning som att pedagogen inte har förmågan att förändra och att den bara gör på samma sätt hela tiden.

Hon ställer sig väldigt positiv till artefakter som exempelvis: kanon, dator och laborationsmaterial i matematiken och anser att de är nödvändiga.

5.2.2 Lärande

Pedagogen anser att lärande är när någon utvecklas. Hon utvecklar sig själv genom att läsa till exempel pedagogisk litteratur och diskutera pedagogiska frågor med kolleger.

Hon anser att utveckling av barns lärande sker genom att göra dem medvetna om hur de lär sig och låta barnen själva ha tid att tänka efter. Pedagogen vill skapa flera lärandesituationer för barnen. Hon anser att en genomgång och därefter något utförande tillsammans och till sist återkoppling är en bra grund för att barnen ska kunna se sitt eget lärande och utveckla det. Lärande behöver inte bara ske under en lektion utan det kan ske under en längre tid också. Pedagogen anser att klassrummet är en stimulerande lärandemiljö. Det ska kunna stimulera, men det får inte vara för rörigt trots det ska det finnas mycket och olika material som barnen kan arbeta med. Tryggheten är en självklarhet i klassrummet.

5.2.3 Undervisningsstilar

Den här pedagogen är inne i en fas där hon försöker hitta sin undervisningsstil som passar dagens samhälle och den nya läroplanen. Men hon tror också att hon är trygg, tydlig och hon vill göra barnen medvetna om hur de lär sig. Hon anser att en tillåtande undervisningsstil och variation bör nå ut till flera barn men trots detta ser hon en problematik med att nå ut till alla barn, då den skola vi har idag omöjligt kan passa in på alla. Barnen ska få upptäcka, göra saker och vara aktiva. Pedagogen är inte den som alltid ska berätta men samtidigt ska eleverna kunna lyssna. Hon anser att det viktigaste är att de är aktiva i sitt eget lärande. Hon anser att det är väldigt bra att blanda de olika undervisningsstilarna och att pedagogen har en väldigt stor roll och är denna trygg i det den gör är även barnen det.

5.2.4 Observation

Pedagogen börjar lektionen med att eleverna får ut sin kulturbok och påpekar att eleverna ska tänka på att de har lösa bilder i boken. Eleverna får gå fram och hämta sin bok. Hon ber att eleverna ser efter om det är någon som saknar en bild. Därefter går hon igenom vilka bilder alla elever ska ha.

Pedagog: ”John Bauers bilder om trollsagor och de bilder som ni har gjort plus några andra är de som vi ska klistra in idag.”

Pedagogen visar vilken bild i boken de ska ha framför sig. Hon ber att eleverna bläddrar fram till den. Berättar att inte alla har den på samma sida, frågar eleverna om detta stämmer. Berättar för eleverna vilken bild som ska in på vilken sida. De som hade en tom sida bredvid den som de bläddrade fram till ska klistra in där, de andra ska vänta med att klistra.

Pedagogen delar ut P-boken (Planerings boken) där eleverna själva ska få välja vad de ska göra under lektionen utifrån sina IUP-mål. Hon kontrollerar vem som inte har träffat henne på IUP-samtal, eleverna ska kolla på det senaste de kom fram till på IUP-samtalet, vad de ska jobba med och utifrån det ska de välja vad de vill göra under lektionen. Hon undrar om hon har skrivit in till någon av eleverna vad de kom fram till på senaste utvecklingssamtalet. Går runt och pratar med eleverna och kollar att det står i deras böcker vilka mål de satte upp. Hon ska skriva i deras böcker idag om de har bestämt mål, medan de som inte har mål kommer att få under den närmsta tiden. ”Under tiden som jag går runt och hjälper er ska ni ha något att jobba med, så då jobbar ni med a-ö 3 och 4.” Eleverna sätter igång och arbetar i böckerna.

Efter lunch fortsätter pedagogen med en annan lektion, där de arbetar med boken *Landet matematika*. Hon gör en återkoppling till förra lektionen och eleverna får berätta. Ställer ledande frågor om personerna i boken, eleverna svarar.

Pedagog: Vad fick vi veta i den första delen? Vi fick veta lite om Grizelda och att hon hade ett trollspö. Vad fick vi mer veta?

Eleverna: Att hon hade en kista, en karta, ett trollspö.

Pedagog: Kartan tittade vi på förra gången, vad är det på kartan?

Elev 1: Hela landet Matematika.

Pedagogen förklarar vad en karta är för någonting och går igenom vad som finns på just denna karta. Var fick Grizelda sitt hus ifrån, det fick vi reda på. Eleverna berättar om en annan person i boken, pedagogen tar över förklaringen av personen. Hon säger sedan att eleverna ritade ju bilder på Grizeldas hus invändigt.

Pedagog: Vem är det som ska hjälpas åt med uppdragen?

Eleverna: Det är vi!

Pedagog: Tanken var att vi skulle läst sagan imorse, men så blev det inte. Så jag läser för er nu, men då får vi läsa det en gång till imorgon eftermiddag för den andra gruppen.

Berättar vad som kommer att hända efter att de läst sagan, dels att de ska jobba två och två och dels att de inte kommer att hinna alla uppgifter idag. Hon börjar läsa kapitlet i boken, under tiden får eleverna i uppdrag att lyssna efter former i sagan.

5.2.5 Analys

Pedagogen förmedlar en trygghet och en tydlighet till barnen under observationen som gör att de inte behöver känna sig oroliga i vad som kommer att ske. Detta är en tydlighet som finns i hennes resonemang i intervjun också. Att eleverna ska vara aktiva under lektionerna finner vi

till viss del i observationen, där hon försöker nå ut till dem genom frågor och aktiviteter. Dock når det inte hela vägen fram och vi kan urskilja att pedagogen är inne i en fas där hon håller på att utveckla sin egen lärarroll och inte riktigt vet hur hon ska hantera alla situationer. Detta ser vi på grund av att hon testat att säga saker på olika sätt, särskilt då vi ser på lektionen där de ska arbeta med *Landet Matematika*. Här blir återkopplingen något ostrukturerad då pedagogen börjar ställa frågor men mer än hälften av dem svarar hon själv på innan eleverna hinner tänka ut något svar. Som hon påpekar i intervjun tycker hon det är bra med genomgång – utförande – återkoppling, vilket hon även använder sig av konsekvent i observationen vi studerat.

Under de två lektionerna vi observerade var lektionerna varierande, eftersom pedagogen använde sig av olika frågetekniker och hon varierade sättet som hon undervisade på.

5.3 Pedagog 3

5.3.1 Undervisning

Undervisning ser pedagog 3 som ett samspel mellan trygghet och kunskap och att det är viktigt att ha roligt vid inläring samt att inläring är något som sker tillsammans. Pedagogen får inspiration från olika forskare och plockar godbitar från böcker och läromedel men hon utgår ifrån elevens behov och mål. Eleverna ska klara målen samtidigt som undervisningen ska vara blandad. Hon arbetar på det sätt hon gör eftersom det är roligt och utvecklande men det viktigaste är att barnen trivs och har roligt, därefter kommer utvecklingen av sig själv. Det ska vara kreativt och barnen ska trivas i gruppen och därefter utvecklar de sig utifrån sina egna förmågor. Det är även viktigt att alla i gruppen inte behöver göra likadant och samma saker. Däremot är en sämre undervisning att alla gör likadant, ingen flexibilitet hos pedagogerna, pedagogerna bestämmer allting. Det är också dåligt om elever och pedagog inte mår bra på grund av att det är skrikit och argt.

5.3.2 Lärande

”Lärande betyder ju utveckling för eleven, att de blir nyfikna och kommer vidare”. Hon anser att utvecklingen är framåtsträvande och ser utvecklingen i förmågorna.

Pedagogen läser och fördjupar sig i de olika ämnen hon känner ett behov av, hon åker på fortbildning. Hon anser att det är viktigt att inte stanna upp utan hela tiden fortsätta utvecklas och lära sig nya saker. Hon utvecklar elevernas lärande genom att stimulera deras nyfikenhet samt i deras utvecklingssamtal där de ställer upp nya mål för eleven. Hon utgår från mål och läroplan samt eleverna själva. Hon menar att det är lärande som är i fokus medan

hon planerar annars hade det blivit konstigt. Det ska vara kreativt, meningsfullt och målfokuserat. En stimulerande lärandemiljö ska både kunna vara kaotisk och lugn och barnen ska vara trygga och känna till de yttre ramarna, reglerna.

5.3.3 Undervisningsstilar

”De ska vara utvecklande kreativt, på barnens villkor [...]. Lekfullt men ändå med tydliga ramar”. Barnen ska vara delaktiga, det ska vara ett talande klassrum, få möjlighet att arbeta med grupparbeten och att det blir en blandad lärandestil. En undervisningsstil som når ut till alla elever tror hon inte på, men finns det, så är det en fast hand och en kärleksfull miljö. Där det är på barnens nivå och att det är de som är delaktiga. Barnen kan vara med och påverka men att den vuxne finns med som ett stöd och styr uppgifterna och lägger upp arbetet på olika sätt, utnyttjar olika förmågor och olika sinnen.

Pedagogen ser väldigt positivt på att blanda och variera olika undervisningsstilar eftersom hon gör det själv.

5.3.4 Observation

När lektionen börjar går pedagogen igenom om rasten har varit bra, när eleverna inte klarar av hur de ska göra när de vill prata, säger hon att klarar ni inte detta får vi gå ut och prova igen. En elev ska få öppna bokstavslådan och plocka fram det som kommer att bli veckans projekt. Eleverna hjälps åt att se vad som finns i lådan.

Elev 1: Det finns sånna.

Pedagog: Vad är sånna?

Elev 2: Blompinnar

Pedagog: Idag är det faktiskt...

Fler elever får chans att svara innan läraren avslöjar vad det är för något.

Eleverna får svara innan pedagogen berättar vad det är.

Elev 1: Det är garn.

Pedagog: Skulle man kunna säga, man kan även säga snöre.

Eleven fortsätter att plocka upp olika saker, exempelvis strumpor, stoppning, snoddar.

Om eleverna inte vet vad det är för något så beskriver de det.

Pedagog: Ska vi läsa?

Elev 1: Jag kan inte läsa allt det.

Pedagog: Jag hjälper dig.

Tillsammans läser eleven och pedagogen brevet som de har fått från dockorna.

När eleven inte klarar att hålla brevet stilla skojar pedagogen till det på ett barns nivå.

Pedagog: Vad är en vätte?

Eleverna hjälps åt med att berätta vad en vätte är för något. I brevet får eleverna även reda på vad som kommer att ske längre fram med de sagoväsen de ska göra. Eleverna ska lista ut vilken bokstav det är denna vecka och det gör de genom att gå igenom sakerna som låg i lådan. Pedagogerna går igenom vad varje elev kan använda sig av för material. De går även igenom vilka sagoväsen som finns och de skrivs upp på tavlan. Eleverna ska välja ett av de sagoväsen som pedagogerna och eleverna precis har nämnt. Sedan när de ska börja göra sina sagoväsen är det viktigt att de tar hjälp av kompiserna som sitter bredvid dem innan de ber pedagogerna om hjälp. Därefter sätter eleverna igång och gör sina sagoväsen.

5.3.5 Analys

Undervisningen som pedagogerna talar om i intervjun ser vi även i observationen, då eleverna och pedagogerna lär sig tillsammans, det finns en trygghet i gruppen och de har roligt tillsammans. Kunskap och samspel kommer naturligt i den lektion vi studerat och kunskaperna kommer när de arbetar. Eleverna har fritt spelrum när det kommer till kreativitet och arbetet utgår från deras egna förmågor. Klassrummet vi har observerat har ett tillåtande klimat, både kaos och lugn finns där. Kreativitet, meningsfullhet och nyfikenhet är något som speglar detta klassrum.

Uppgiften som genomförs är precis utformad på det sätt som pedagogerna talar om undervisningsstilar, det är på barnens nivå och att de är delaktiga. Eleverna behöver inte göra exakt likadant och pedagogerna finns med som ett stöd i processen och leder arbetet framåt.

5.4 Pedagog 4

5.4.1 Undervisning

Pedagogen anser att undervisning inte är något som är situationsbundet till skolan utan det kan ske i andra sammanhang. Hon utgår från läroplanen och det centrala innehållet som hon bryter ner på lokal nivå samt att det ska finnas en röd tråd i de olika ämnena. I vissa ämnen utgår hon från läromedel medan i andra ämnen använder hon inget läromedel utan tar det hon tycker är bra. Hon utgår ifrån klassen hon har samt att det finns olika faktorer som spelar roll såsom erfarenhet och ämneskunskaper. Pedagogerna ser en bra undervisning som att hon är den tydliga ledaren men att eleverna får vara med och påverka. Om det finns något som fångar deras intresse så talar de om det. Att eleverna får ut något av undervisningen, att de förstår vad de håller på med samt att de utvecklas och är stolta över det de presterar. Däremot ser hon

en sämre undervisning som att ledaren har en tydlig bild om hur det ska se ut och att ingen annan kan påverka detta. På så sätt tror hon inte att det går att nå ut till så många elever. Hon anser att artefakter är nödvändiga och väldigt bra att ha till hands i undervisningen.

5.4.2 Lärande

Hon anser att lärande är något du som person växer i. Det är något som behöver reflekteras över och ses i ett annat sammanhang för att du ska förstå vad du verkligen har lärt dig. Pedagogerna menar att det inte går att vara trendkänslig och hon utvecklar sitt lärande genom att vara med på kompetensdagar samt läser olika sajter på internet. Hon utvecklar elevernas lärande genom utvecklingssamtal där hon försöker göra dem medvetna om vad som har hänt sen sist. Hon ger eleverna utmaningar och stimulerar dem. Det är viktigt att de inte får för lätta uppgifter. Pedagogerna ska vara varierad när de planerar lektioner, det är väsentligt att alla lyckas, dock ska det vara en utmaning.

En stimulerande lärandemiljö är ett klassrum där eleverna har tryggheten att kunna uttrycka sig och inte vara rädd för att göra fel eller bli bedömd. Det kan även vara att eleverna lär sig av varandra genom diskussioner och arbete tillsammans. Miljön ska vara trygg och lugn och eleverna ska bli lockade till att vilja veta mera.

5.4.3 Undervisningsstilar

Pedagogerna anser att hon inte har någon speciell undervisningsstil utan hon gör det som hon tycker är bäst för gruppen. Hon är öppen för att låta barnen göra olika saker och att de lär sig på olika sätt. En undervisningsstil som når ut till alla är att pedagogerna ska ha ett engagemang och relation till alla elever och vara lyhörd samt att det är ett socialt klassrum, eleverna ska inte vara rädda för att göra fel och det är gemensamma regler för alla. Att pedagogerna tror på eleverna och att de känner att det finns en kravbild samt att de gör sitt bästa och att de försöker anser hon är att främja eleverna i deras lärande. Att hon har förväntningar på dem och vill att de ska utvecklas. Pedagogerna anser att det är bra med en blandning mellan de olika undervisningsstilarna för att kunna nå ut till så många elever som möjligt. Hon tror mer på ledarstilar än undervisningsstilar utan att ha något belegg för det.

5.4.4 Observation

Lektionen börjar med att eleverna kommer in och sätter sig i klassrummet. Pedagogerna samlar eleverna och går igenom att de ska göra remsan där eleverna vid detta tillfälle ska addera med ett så att de får ett nytt tiotal.

Pedagog: Vad blir svaret om du har $19+1$?

Elev 1: 20.

Sedan tar pedagogen liknande exempel, då kan man ramsräkna i sitt huvud. Detta är det som ramsan kommer att handla om idag. När ni får den skriver ni namn och sen sitter ni tysta och räknar. Eleverna sätter igång med uppgiften. Efter detta samlar hon in remsorna och så gör hon en återkoppling till gårdagens lektion.

Pedagog: Vad var det vi pratade om igår på mattan?

Elev 2: Hur mycket det får plats.

Pedagogen kommer med exempel om att det var hur mycket det rymmer och inte hur mycket det väger.

Pedagog: Kan ni ge exempel på föremål som rymmer mindre än en liter?

Eleverna kommer här med olika exempel, pedagogen upprepar allt som eleverna säger.

Pedagog: Kan ni ge exempel på föremål som rymmer mer än en liter?

Eleverna kommer med många förslag, här upprepar pedagogen svaren igen. Efter en stund slutar hon att upprepa svaren. Därefter lägger hon på en overheadbild där det finns olika föremål, tar upp att tidigare har de pratat om saker som man kan mäta längd med. Men nu ska vi hitta saker som vi kan mäta volym med.

Elev 3: termometer

Pedagog: Kan man mäta volym med en termometer?

Eleverna går fram och visar på overheaden vad man kan mäta volym med. Pratar även om förkortningar på sakerna som finns på overheadbilden. Därefter sätter sig eleverna i en ring på golvet där pedagogen har en påse med föremål. Eleverna ska studera föremålen noga i par och försöka hitta hur mycket de rymmer. Om det är en liter, en deciliter eller hur mycket. Ni ska diskutera och prata tillsammans. När eleverna har studerat föremålen får varje par berätta för de andra hur mycket föremålet rymmer, därefter skriver pedagogen upp svaret på ett papper.

Sedan leker de en lek som heter *Vem där*. Här tränas frågeorden. En elev går ut och en annan elev gömmer sig under en filt, sedan kommer den eleven som gick ut in och ska se vem det är som inte är kvar i ringen. Sedan tar man en ny som går ut och en ny som lägger sig under filten.

5.4.5 Analys

Utifrån observationen kan vi utläsa att pedagogen använder sig av saker som finns runt omkring eleverna i deras vardag och inte enbart sitter med ett läromedel utan att de samtalar i

grupp, två och två eller i helklass kring ämnet. Eleverna får också undersöka och se om de kan finna svaret. Pedagogerna visar på ett aktivt användande av artefakter av olika slag som lyfter fram nya kunskaper och utvecklar eleverna.

Eleverna och pedagogerna har skapat en lugn, trygg och tillåtande klassrumsmiljö där eleverna har möjlighet att stimuleras, utforska och reflektera över sina egna kunskaper. Uppgifterna som eleverna gör under observationen är varierade och är på olika nivåer för att utmana eleverna. Vi kan utläsa att denna pedagog har en tydlig ledarroll och använder sig av denna i flera situationer ändå kan vi se att hon använder sig av utforskande uppgifter, samtal och diskussioner i olika konstellationer och har förväntningar på eleverna som gör att de utmanas och utvecklas.

5.5 Sammanställning av resultatet

Vi har valt att göra en sammanställning av intervjuerna för sig och analyserna för sig. Detta för att få en djupare insikt i först vilken skillnad/likhet där är kring hur pedagogerna resonerar, för att sedan i analysen utläsa om de gör som de säger.

5.5.1 Sammanställning av intervjuerna

Alla pedagoger som vi har intervjuat anser att elevaktivitet och elevdelaktighet är en självklarhet under lektionen samt kring lektionens innehåll och upplägg. De anser även att eleverna ska stå i fokus men inte på så sätt att de gör uppgifter själva eller tar över lektionen utan det ska vara en samverkan mellan alla individer i klassrummet och att lärandet ska ske gemensamt. Alla uttalar att pedagog och elev besitter olika kunskaper.

När det kommer till planeringen av undervisningen använder alla sig av läroplanen, det centrala innehållet och kunskapskraven. Pedagog 3 och 4 ser även till det eleverna behöver öva på mer och tar in det i sin planering. Pedagog 3 får inspiration från olika forskare genom böcker och seminarier och ur läromedel plockar hon godbitar som är väsentliga i undervisningen. Pedagog 4 använder sig av olika läromedel när hon planerar undervisningen.

Pedagog 1 och 2 anser att deras lektionsupplägg är varierat. Pedagog 3 arbetar som hon gör på grund av att det är stimulerande och roligt och hon tycker att det är viktigt att barnen också tycker att det är roligt. Pedagog 4 menar att olika faktorer spelar roll när det kommer till hur hon arbetar, men hon utgår alltid ifrån gruppen som hon ska undervisa.

I synen på bra undervisning skiljer sig pedagogerna åt till viss del. Pedagog 1 anser att en bra undervisning är när alla har roligt, det är ett varierat innehåll och arbetssätt och det finns möjlighet till att använda olika lärandestilar. Pedagog 2 menar att en bra undervisning är

då du reflekterar över undervisningen och inte är rädd för att förändra både före, under tiden och efter, samt att innehållet är varierat då det ska nå ut till så många barn som möjligt. Pedagog 3 tycker att i en bra undervisning trivs barnen och lär sig nya saker samt att det är kreativt. Utifrån detta kommer barnen att besitta nya kunskaper, det går inte att bara fokusera på undervisning eller kreativitet, de behöver gå hand i hand. Hon anser även att det inte behöver vara så att alla barnen sitter med samma aktivitet utan att det finns olika aktiviteter i klassrummet. Pedagog 4 menar att i en bra undervisning är hon den tydliga ledaren och att eleverna får vara med och påverka. Eleverna ska lära sig någonting och vara nöjda och stolta över det de gör. Alla pedagogerna är överens om att vid en sämre undervisning är det pedagogen som är den felande faktorn samt att det inte sker någon variation i undervisningen.

Alla fyra pedagoger ställer sig positiva till artefakter, pedagog 3 anser även att skolan bör ligga före samhället men att det dock inte är så i verkligheten.

Alla pedagoger anser att lärande är något som utvecklas hela tiden. Pedagog 1 och 3 anser att nyfikenhet ligger till grund för att eleverna vill utvecklas och lära sig nya saker, medan pedagog 4 tycker att lärande är något som eleverna behöver reflektera över samt sätta in i ett annat sammanhang för att se det som en helhet.

Pedagog 2 och 3 läser litteratur inom områden som är relevanta för dem samt där de känner att de behöver utvecklas. Pedagog 4 anser att det inte går att vara trendkänslig. Hon använder sig av sajter på nätet. Pedagog 1 hämtar inspiration från andra som verkar inom samma område som hon själv. Pedagog 3 och 4 talar om elevernas utveckling på ett sådant sätt att de ska bli stimulerade samt att de har mål som både pedagog och elev arbetar mot. Pedagog 1 tar tillvara på elevens egen nyfikenhet. Däremot anser pedagog 2 att elevernas utveckling sker när de blir medvetna om den och får tid till att reflektera över den. Vid planerandet tar alla pedagoger hänsyn till lärandet dock har de olika strategier, pedagog 3 menar att det ska vara meningsfullt, målfokuserat och kreativt samt utgå från eleverna själva. Pedagog 1 anser att det är mål som eleverna ska veta om, uppfylla och utvärdera. Pedagog 2 tänker att genomgång – utförande tillsammans – återkoppling, är en grund för att barnen ska upptäcka sitt eget lärande. Pedagog 4 hävdar att det är bäst att vara varierad och ge eleverna en utmaning.

En stimulerande lärandemiljö är för pedagog 1 att det är god stämning i klassen, eleverna ska vilja arbeta och att det är inbjudande. Pedagog 2 tycker att det bör vara klassrummet som är den stimulerande lärandemiljön men det får inte lov att bli kaos. Dock ska det finnas olika sorters material i mängder. Jämfört med pedagog 3 som menar att stimulerande lärandemiljöer är när klassrummet kan vara kaotiskt men även lugnt. Eleverna

ska dock vara medvetna om de yttre ramarna som exempelvis regler. Pedagog 4 anser att en stimulerande lärandemiljö ska vara där eleverna inte är rädda för att göra fel. Den gemensamma faktorn för alla fyra pedagoger när det kommer till en stimulerande lärandemiljö är att det ska vara tryggt.

Undervisningsstilarna är något som är individuellt för varje pedagog och här har de egna tolkningar om vad de tycker är bra, hur de själva är samt hur deras undervisningsstil bygger på deras personlighet. En bra undervisningsstil är enligt pedagog 1 och 3 där eleverna är delaktiga, dock anser pedagog 2 och 3 att det troligen inte finns någon undervisningsstil som når ut till alla elever. Pedagog 4 tror att det bygger på engagemang, en relation till alla elever samt ett tillåtande klimat. En undervisningsstil som främjar eleverna tror alla pedagoger är där eleverna är aktiva. När det kommer till att använda sig av olika undervisningsstilar anser alla fyra pedagoger att det är något som är möjligt och som gör att de når ut till så många elever som möjligt. Däremot tror pedagog 4 även att ledarstilar är viktigare än undervisningsstilar.

5.5.2 Sammanställning av analyserna

Då vi ställer de olika pedagogerna mot varandra i analysen får vi fram att pedagog 1 har väldigt bra och tydliga svar i intervjun men då vi observerade henne kunde vi inte finna att hon använde sig av många av dem under lektionen. En hel del av det som hon tyckte var viktigt som att eleverna ska veta vilket mål de arbetar mot under lektionen, kunde vi inte urskilja under observationen. Pedagog 2:s intervju och observation stämmer överens med en viss avvikelse som exempelvis att återkopplingarna är något som hon gjorde under observationen och inte eleverna som hon nämnde i intervjun. Hos pedagog 3 däremot kan vi inte annat än se att intervjusvaren och observationen stämmer överens. Pedagog 4 likaså gör också som hon säger och tror.

Utifrån detta kan vi enbart vara säkra på i vilken omfattning det som vi har fått som intervjusvar stämmer med det som vi har observerat. Vi kan alltså inte vara säkra på om vi hade fått samma resultat om vi hade använt oss av andra respondenter eller helt enkelt observerat de respondenter vi har använt oss av vid ett annat tillfälle.

6 DISKUSSION

I detta kapitel kommer vi att ställa våra frågeställningar mot det som har framkommit i vår resultatdel samt även dra slutsatser utifrån tidigare forskning som vi har presenterat i vår litteraturredel. Vi har valt att ha resultatdiskussionen före metoddiskussionen eftersom vi ville ge en bild av vilket resultat vi kom fram till i vår studie innan vi diskuterar hur utfallet av metoden blev samt hur den kunde ha förbättrats.

6.1 Resultatdiskussion

Syftet med denna uppsats var att vi ville ta reda på om pedagoger anser att det går att kombinera olika undervisningsstilar samt deras syn på lärande.

Undervisningsstilar och teorier är något som är individuellt för pedagogerna vi har intervjuat. Det framkom vid intervjuerna att en bra undervisningsstil är någon som når ut till flera elever och där elever kan vara delaktiga. Carlgren och Marton (2004, s. 139) menar att den teori pedagogen väljer när den ska genomföra undervisning inte kan vara en och samma varje gång utan det är något som bör utvärderas från tillfälle till tillfälle. Vid intervjuerna framkom det åsikter om att det inte finns en undervisningsstil som når fram till alla elever. Det blev uppenbart att det hänger på att pedagogen har en relation till eleven och visar ett engagemang. I perspektiv till detta anser pedagogerna att undervisningsstilar är något som bör varieras och blandas efter tycke och smak för att nå ut till så många elever som möjligt. Linder och Breinhild Mortensen (2008, s. 107-111) menar att för att få mer engagemang i klassrum och därigenom bli mer flowinspirerat bör pedagoger observera när elever är aktiva och därefter göra förändringar som passar en lärandemiljö som gör eleverna mer engagerade.

Följande författare menar att olika teorier och olika undervisningsstilar går att integrera, Pramling Samuelsson (i Jensen, 2011, s. 46) menar att lek och lärande är det ultimata där barn kan växla mellan verklighet och fantasi samt att där kan barn få utveckla sitt lärande. Detta menar även Gjems (2011, s. 59) som är av åsikten att vi alla konstruerar vår kunskap när vi fabulerar, skojar och samtalar med vänner.

Lärande har över tid haft olika utgångspunkter och i intervjuerna fick vi fram svaret att lärande är något som sker hela tiden och som är i ständig utveckling. Runesson (2011, s. 68) stämmer in i att lärande är något som elever har tillgång till hela tiden. Stensmo (2007, s. 162) är av samma mening som Runesson då lärande sker i en pågående process som bör vara kreativ och aktiv, samt även att det är barnet som är i fokus under hela lärandeprocessen. Det finns pedagoger som menar att nyfikenhet är något som är viktigt att ta vara på vid elevers lärande. Enligt Csikszentmihályi (2004, s. 63-81) är *flow* då personen är uppslukad av

uppgiften den har framför sig och går upp i den på ett sådant sätt att det är uppgiften som är det viktiga och inte personens egen insats. Vid en av intervjuerna kom det fram att lärande är något som elever själva ska reflektera kring samt att det de lär sig ska få möjlighet att sättas in i andra sammanhang. Kullberg (2004, s. 28) påvisar att då elever finner lusten till att lära behöver de en handledare som de kan diskutera och reflektera med. Däremot anser Stensmo (2007, s. 198) som där instämmer med Gjems (2011, s. 28) och likaså Egidius (2009, s. 28) att lärande är något som sker i samspel och diskussion och inte något som kan ske på individuell nivå. Tvärtemot tolkar Carlgren (2011, s. 127) att Piagets tankar var att individen upplever det den lär sig och att den och ingen annan kan konstruera dess kunskap.

Genom att barn får ta del av lärande genom lek får de en möjlighet att prova sig fram, upptäcka och undersöka, något som fungerar lika väl i lek som i skolbänk. Jelks (Kullberg, 2004, s. 23) menar att om elever visar med skratt, leende och positiva ord att lektionen har varit rolig, då visar det sig också i deras lärande samt kognitiva utveckling. Medan Carlgren (2011, s. 123) menar att i det traditionella klassrummet är det pedagogen som är i centrum och där har lektioner ett mönster av genomgång, repetition och återkoppling. Pedagogen är den som ställer frågor till elever och förväntar sig rätt svar, därefter utvärderar pedagogen om eleven har så kallade rätt kunskaper. Detta vidareutvecklar Egidius (2009, s. 163-164) genom att elever ska praktisera det som pedagogen säger samt lära sig kunskap utantill. Detta är något som kom fram vid intervjuerna där det togs upp användandet av genomgång, utförande och återkoppling.

Det som framkom i intervjuerna är att det i ett klassrum är viktigt att det är tryggt och att gruppen är trygg, detta ligger som grund när det kommer till hur elever lär sig samt vad de lär sig. Detta är något som Linder och Breinhild Mortensen (2008, s. 67) lyfter fram som något som har blivit en förändring genom åren, nämligen att nu är det viktigt vilket klimat det är i klassrummet. Klimatet har inverkan på det elever lär sig. Detta lyfts även fram av pedagogerna då de får sätta ord på vad en bra respektive en sämre undervisning är för dem. Detta är svaren vi fick på vad en bra undervisning är och detta är vad pedagogerna ansåg: elevaktiviteten är hög, det vill säga elever står i fokus och är delaktiga i lektionen. Några av pedagogerna anser att en varierad lektion är en bra lektion. Detta anser även Nikolajsen (2005, s. 7) som i sin studie fick fram resultatet att eleverna tycker att en bra undervisning är då pedagogen varierar arbetssättet. Runesson (2011, s. 68) anser även att för att elever ska få möjlighet att lära sig saker behövs det variation, annars kan de inte utveckla sitt lärande. Lindqvist (1999, s. 248) tolkar att det Vygotskij anser är att det är eleven som bör finnas i centrum och vara aktiv medan det är pedagogen som arrangerar den sociala miljön. Om då

pedagogerna får svara på vad en sämre undervisning är vänder de på det som Vygotskij menar nämligen att pedagogen är i centrum. Här anser Carlgren och Marton (2004, s. 74) att det traditionella klassrummet är där pedagogen utformar lektionerna, utför och är undervisningens centrum. Vid inläring är detta problematiskt trots detta visar det traditionella klassrummet på en högre elevaktivitet och det var ju det som pedagogerna vi intervjuade uttryckte som en bra undervisning.

Vi kan utläsa att i vår resultatdiskussion finns det både för pedagoger, forskare och författare någon problematik med vilken undervisningsstil du än använder dig av samt att det troligen inte går att säga att någon undervisning är bättre eller sämre än någon annan. Dock är både forskare, pedagoger och författare relativt överens om vad lärande är samt hur det utvecklas bäst. I intervjuerna som vi gjorde har pedagogerna diskuterat vad lärande och undervisning är för dem. Illeris (2007, s. 3) menar att ibland sammanblandas undervisning med lärande. I det vi kan utläsa av de intervjuer och observationer vi gjorde, ser vi fler likheter än skillnader i pedagogernas resonemang kring lärande. På grund av detta drar vi slutsatsen att dessa pedagogers definition på lärande och undervisning är i linje med hur forskare och författare definierar dessa begrepp. Vi kan inte veta om det hade blivit en annan slutsats om vi hade gjort intervjuerna och observationerna vid ett annat tillfälle eller med andra pedagoger.

Enligt litteratur och forskare är det i dagens samhälle allt vanligare med lekfullt lärande i klassrum men dock inte helt och hållet, det finns fortfarande inslag av katederundervisning så som den var förr. Detta kan vi även se i observationerna nämligen att pedagogerna strävar efter att använda sig mer av det lekfulla än av katederundervisning dock lyser det sistnämnda igenom.

Avslutningsvis kan vi utifrån vår problemformulering utläsa att de verksamma pedagoger vi har intervjuat och observerat gör ett aktivt val när det kommer till undervisningsstilar, men när de ska genomföra undervisningen är det inte alltid de använder sitt aktiva val. När det kommer till lärande i klassrummet är författare, forskare och pedagogerna i studien eniga. Det ska vara en aktiv process. Utifrån forskning och litteratur bör undervisningen utformas på ett sådant sätt att den nyttjar olika undervisningsstilar på ett varierat sätt. Pedagogerna i studien anser att olika undervisningsstilar går att integrera och att det är något som bör göras, samt även att detta är en självklarhet för att lärande hos alla elever ska kunna nås. Detta hävdar också litteratur och forskning.

6.2 Metoddiskussion

I vår undersökning har utfallet av att använda intervjuer och observationer blivit att vi har kunnat ställa det pedagogerna säger mot det de gör. Valet av att utföra intervjuer och observationer på det sätt som vi gjorde fungerade bra då vi ville ha en djupare förståelse inom ämnet. Att vi valde intervjuer som var semistrukturerade berodde på att vi ville ha möjlighet att ställa följdfrågor.

Vi tror att vi hade kunnat få en fylligare och trovärdigare studie om tiden hade funnits till att göra återkommande intervjuer med pedagogerna samt observationer i fler led. Även om tiden till detta hade funnits kan vi inte vara säkra på om vi hade fått djupare insikt kring hur pedagogerna tänker kring om undervisningsstilar går att kombinera samt kring lärande och undervisning.

Däremot kan vi ställa oss frågande till om det inte hade varit gynnande för studien om en definition av lärande och undervisning hade funnits till hands för pedagogerna som vi intervjuade. Under tiden som vi har sammanställt resultatet såg vi en problematik i att de pedagoger vi intervjuade hade olika definitioner på undervisning och lärande. På grund av detta har pedagoger använt undervisning synonymt med lärande. Detta blir problematiskt vid sammanställningen.

6.3 Vidare forskning

Vid fortsatt forskning anser vi att det är av intresse att undersöka hur lekfullt lärande tar sig uttryck i grundskolans tidigare år, speciellt i årskurs ett till tre, då skolan har ett stort ansvar för elevers fortsatta lärande. Även att det borde undersökas mer kring hur det kan påverka dels elever, dels pedagogers syn på att använda sig av olika undervisningsstilar. En intressant aspekt hade varit om det hade genomförts en studie under en längre tid med verksamma pedagoger som är i sitt uppbyggande kring hur de ska undervisa. Hur tänker de, väljer och praktiserar olika undervisningsstilar?

7 SAMMANFATTNING

Syftet med denna uppsats var att vi ville undersöka möjligheten kring att kombinera olika undervisningsstilar som främjar elever i deras lärande. I vår studie ville vi få fram om verksamma pedagoger anser att det är möjligt att integrera undervisningsstilar samt vad som är en bra respektive dålig undervisning. Att vi valde att lyfta fram pedagogernas syn på bra och dålig undervisning beror på att det kan spela roll kring hur de tänker när de väljer undervisningsstilar samt vad som främjar elever i deras lärande. Att vi valde just detta område beror på att vi under vår utbildning har mött olika teorier av verksamma pedagoger, forskare, författare och högskolan kring hur lärande främjas och hur undervisningsstilar bör anpassas i undervisningen. Utifrån det vi har lärt oss ville vi nu ta reda på om teori och praktik är detsamma, gör man som man säger?

I litteraturgenomgången fick vi fram att lärande sker på olika sätt, det kan vara lekfullt eller mer styrt, det kan ske individuellt men även i interaktion med andra. Dock finner vi att de flesta författarna anser att lärande sker bäst när det är varierat samt att barn lär sig mer i lek än vad vuxna tror.

Vi valde att använda oss av intervjuer och observationer på grund av att vi ville få en bakomliggande förståelse kring hur pedagogen resonerar kring det område vi ville undersöka, även på grund av att det kan vara ett känsligt område för pedagogen och då är det lättare att intervjua där vi kunde förtydliga oklarheter. Observation valde vi för att vi ville se om pedagoger gör som de säger. I resultatet kom vi fram till att det inte går att säga om en undervisningsstil skulle kunna gynna undervisningen mer än någon annan, detta bör utvärderas från gång till gång. Vi kan inte heller definiera en undervisning som bra och en annan som dålig eftersom de alla fyller olika funktioner.

Avslutningsvis kan vi dra slutsatsen att undervisningsstilar bör användas på olika sätt eftersom elever gynnas olika av olika undervisningsstilar. Vi kan inte sätta någon etikett på om en undervisning är bra eller dålig. Alltså är en integration av olika undervisningsstilar en fördel då du som pedagog vill möjliggöra lärande för elever och främja dem i din undervisning. Utifrån vår undersökning anser vi att om olika undervisningsstilar kombineras och integreras kommer undervisning och lärande att nå ut till fler elever i klassrummet.

REFERENSER

Bråten, Ivar (1998). *Vygotskij som föregångare inom metakognitiv teori*. I I. Bråten (red.) *Vygotskij och pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur, 60-79.

Carlgren, Ingrid (2011). Direkt och indirekt lärande i skolan. I M. Jensen (red.) *Lärandets grunder – teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur, 121-136.

Carlgren, Ingrid & Marton, Ference (2004). *Lärare av imorgon*. Stockholm: Lärarförbundets förlag.

Csikszentmihalyi, Mihaly (2004). *Flow, ledarskap och arbetsglädje*. Stockholm: Natur och Kultur.

Dale, Erling Lars (1998). Lärande och utveckling i lek och undervisning. I I. Bråten (red.) *Vygotskij och pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur, 33-59.

Denscombe, Martyn (2009). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur AB.

Egidius, Henry (2009). *Pedagogik för 2000-talet*. Stockholm: Natur och Kultur.

Eliasson, Annika (2010). *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur AB.

Gjems, Liv (2011). *Barn samtalar sig till kunskap*. Lund: Studentlitteratur AB.

Honey, Peter & Mumford, Alan (2006). *Lärstilar – handledarguide*. Lund: Studentlitteratur.

Illeris, Knud (2007). *How We Learn – Learning and non-learning in school and beyond*. USA: Routledge.

Isberg, Leif (1996). *Lärarrollen i förändring*. Lund: Studentlitteratur.

Jensen, Mikael (2011). Lärandets grunder – en introduktion. I M. Jensen (red.) *Lärandets grunder – teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur, 17-38.

Krokmark, Tomas (red.) (2003). *Den tidlösa pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur.

Kullberg, Birgitta (2004). *Lust- och undervisningsbaserat lärande – ett teoribygge*. Lund: Studentlitteratur.

Linder, Anne & Breinhild Mortensen, Stina (2008). *Glädjens pedagogik*. Lund: Studentlitteratur.

Lindqvist, Gunilla (red.) (1999). *Vygotskij och skolan*. Lund: Studentlitteratur.

Pramling Samuelsson, Ingrid (2011). Utvecklingspedagogik. I M. Jensen (red.) *Lärandets grunder – teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur, 39-56.

Rand, Ayn (1990). *Introduction to objectivist epistemology: Expanded Second Edition*. Meridian

Runesson, Ulla (2011). Lärande som förändrat erfارande. I M. Jensen (red.) *Lärandets grunder – teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur, 57-70.

Skolverket. (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet: Lgr 11*. Stockholm: Skolverket.

Stensmo, Christer (2007). *Pedagogisk filosofi*. Lund: Studentlitteratur.

Strandberg, Leif (2010). *Vygotskij i praktiken – bland plugghästar och fusklappar*. Finland: Norstedts förlagsgrupp AB.

Svensson, Lennart (2009). *Introduktion till pedagogik*. Finland: Norstedts förlagsgrupp AB.

Artiklar – Rapporter

Hugo, Martin (2007). Liv och lärande i gymnasieskolan. Jönköping University Press
Dissertation No 2: 1-198.

Nikolajsen, Eva (2005). Vad är bra undervisning? Umeå Universitet: 249-259.

Persson, Christel (2006). Leken som ett redskap i lärandet i miljö i grundskolans tidigare
årskurser. NorDiNa 1(06): 60-73.

Åsberg, Rodney (2001). Det finns inga kvalitativa metoder – och inga kvantitativa för den
delen. Pedagogisk forskning i Sverige 6(4): 270-292.

Elektroniska källor

Dagens Nyheter. <http://www.dn.se/debatt/dags-for-lararen-att-ater-ta-plats-i-skolans-kateder>
Hämtad den 16 november 2011.

Nationalencyklopedin. Sökord: Katederundervisning. Hämtad från <http://www.ne.se>
Hämtad den 8 december 2011.

Nationalencyklopedin. Sökord: Artefakter. Hämtad från <http://www.ne.se>
Hämtad den 28 januari 2012.

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer*. <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>
Hämtad den 15 november 2011.

BILAGA 1

Brev till vårdnadshavare

Elevens namn:.....

Skola/klass/grupp:.....

Vi är två studenter från Högskolan Kristianstad som gör vårt examensarbete. I vårt arbete behöver vi göra observationer som vi spelar in. Denna inspelning är endast till för vårt examensarbete och kommer efter examensarbetets slut att raderas. Fokus kommer inte att vara på den enskilda individen utan på hur läraren agerar i klassen utifrån olika sätt att se på lärande.

Tillåter Ni att Ert barn finns med på videoinspelning? Ja Nej

Tillåter Ni att Ert barn finns med vid digitalfotografering? Ja Nej

Vårdnadshavares underskrift:

Namnförtydligande

Blanketten lämnas snarast till skolan.

Tack!

Johanna Andersson & Johanna Ericsson

Bilaga 2

Intervjuguide

Undervisning

1. Hur ser du på undervisning?
2. Vad har du för underlag när du planerar din undervisning?
3. Vad får dig att välja det sättet som du undervisar på?
4. Hur tänker du dig en bra undervisning?
5. Hur tänker du dig en sämre undervisning?
6. Hur ser du på artefakter i undervisningen?

Lärande

1. Vad betyder lärande för dig?
2. Hur utvecklar du ditt lärande?
3. Hur utvecklar du elevernas lärande?
4. Hur tänker du kring lärandet när du planerar?
5. Vad anser du är en stimulerande lärandemiljö?

Lärandestilar

1. Hur ser du på din egen lärandestil?
2. Vad tror du kännetecknar en lärandestil som kan nå ut till alla elever?
3. Vad tror du är en lärandestil som främjar eleverna i deras lärande?
4. Hur ser du på att kombinera olika lärandestilar?